Liikenne- ja viestintävaliokunta

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto valtioneuvoston selvityksestä Komission tiedonanto: Tekoäly Euroopassa (E 38/2018 vp)

Hallitusohjelman tavoitteena on edistää digitalisaatiota. Digitalisaation laajamittainen hyödyntäminen edellyttää datan saatavuutta ja hallittua käyttöä esimerkiksi koneälyyn perustuvien teknologioiden avulla. Kestävä datavetoinen talous nojautuu palvelujen luotettavuuteen niin käyttäjien kuin palveluntarjoajien näkökulmasta. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää siten tärkeänä, että datan saatavuus ja luottamus digitaalisiin palveluihin ovat tekoälyn edistämisen keskiössä myös EU-tasolla.

Tiedonannon tavoitteiden osalta liikenne-ja viestintäministeriö korostaa yksilöiden oikeuksia dataan ja liiketoiminnan kannusteita investoida dataan perustuvaan palvelukehitykseen. EU ei pysty kilpailemaan investoinneillaan tekoälyn globaaleille edelläkävijöille, mutta sen tulee kohdentaa panostuksensa kilpailuetua ja yhteiskunnallista hyötyä tuoville alueille, joissa sillä on vahvaa osaamista. Tämä tarkoittaa sitä, että ehdotetut EU-tason toimet koordinoidulle suunnittelulle ja panosten kohdentamiseksi tekoälytutkimukseen ja –innovaatioihin tulee arvioida edustavien sidosryhmien ja asiantuntijoiden yhteistyönä. Suomen tulee olla näissä vahvasti mukana edustamassa myös kansallisia vahvuuksia tekoälyn soveltamisessa esimerkiksi terveys-, rahoitus- ja liikennesektoreilla.

Käytännössä datavetoisen tekoälykehityksen vauhtia säätelevät datan saatavuuden lisäksi datan laatu ja yhteen toimivuus, oikeuksien ja vastuiden selkeys sekä valmiudet datan jakamiseen liiketoimintamallien kehittymiseksi. Lisäksi on huolehdittava siitä, että tietoturva ja -suoja ovat saumaton osa tekoälyratkaisuja. Tiedonannon mukaisesti painotamme läpinäkyvyyttä siihen, että kuluttajilla on selkeää tietoa tekoälytuotteiden ominaisuuksista ja niiden toiminnasta.

Kehittymässä olevan teknologian osalta sääntelyä tulee arvioida neutraalisti ja kokeiluille on annettava tilaa. Komission ehdottamat toimet eettisten ohjeiden, vastuukysymyksiin liittyvän tulkintaohjeen ja vaikutusanalyysien käynnistämiseksi ovat oikeita. Näiden toimien toteutuksessa on varmistettava eri intressiryhmien laajapohjainen ja tuloksellinen yhteistoiminta tekoälyn hyödyntämiseksi eri sektorien digitalisaatiokehityksessä.

Taru Rastas
Viestintäneuvos